

Dinde güçlük yoktur

Hüseyin Sönmez: “Bakara Sûresinin 286. âyetinde geçen ‘Allah hiç kimseye gücünün yeteceğinden başka yük yüklemmez. Ey Rabbimiz, bize bizden öncekilere yüklediğın gibi ağır yük yükleme’ denmesinin hikmeti nedir?”

Allah Dini Kolay Kılmıştır

Allah dini ‘yaşanmaz ve zor’ emirlerle değil; ‘yaşanır, hayatın gerçeklerine uygun ve kolay’ emirlerle bize göndermiştir. Bediüzzaman’ın ifadesiyle dinin emirlerinde “teklif-i mâlâyutak yoktur.”¹

Allah dinde insana güç yetirebildiđi iřleri emretmiřtir.

Veya kiřiyi, güç yetirebildiđi iř ve emirlerden sorumlu tutmuřtur.

İbadet emirlerini kişinin güç yetirebilme sınırına kadar indirgemiştir.

Meselâ yolcu olana veya hasta olana orucu erteleme ve sonradan kaza etme izni vermesi²; oruç tutmaya güç yetiremeyen kişiyeye fidiye verme yolunu göstermesi³; fidiye verecek de gücü yoksa tamamen affetmesi; keza hasta olan kişinin namazını yapabileceği ölçüde kolaylařtırması⁴; yolcuya namazı kısaltma⁵ veya cem etme izni vermesi⁶ Allah’ın kullarına güç yetiremediği hususları emretmediğinin sadece görünen delillerindendir.

Bu, Allah’ın şefkat ve merhametinin dindeki imzasıdır.

Allah Dilerse řüphesiz

Zoru da Emreder

Oysa Allah dilerse elbette kullarını zor imtihanla da baş başa bırakır.

Allah yardım etmezse zor imtihanı başarmaya kulun gücü yetmez.

Fakat zor imtihanlarda kendisine sığınan kullarına Allah hep yardım etmiştir.

Meselâ Züleyha Yusuf Aleyhisselâm'a meylettiğinde, Yusuf Aleyhisselâm'ı bu şiddetli cazibeye kapılmaktan kurtaran Allah'ın burhanı ve rahmetidir. Kur'ân şöyle haber veriyor: "Andolsun, kadın ona (göz koyup) istek duymuştu. Eğer Rabbinin delilini görmemiş olsaydı, Yûsuf da ona istek duyacaktı."7

Zor Bir İmtihan: İçimizden Geçenlerden Sorumlu Tutulmak

Bakara Sûresinin 284. Âyeti zor bir imtihandan haber veriyordu.

Âyet şöyledir: "İçinizdekini açığa vursanız da, gizleseniz de Allah sizi, onunla sorguya çeker."8 Bu âyet Ashab-ı Kirama çok ağır geldi. Resulullah Efendimiz'e (asm) ağlayarak şöyle dert yandılar:

"Ya Resulallah! Namaz, oruç, cihad, sadaka gibi gücümüzün yeteceği amellerle mükellef olduk. Şimdi ise bu âyet indirildi. Hâlbuki bizim buna gücümüz yetmeyecek. İnsanın içinde bazen öyle düşünceler dolaşır ki, dünyaları verseler bunların kalbinde bulunmasını arzu etmez!"

Peygamber Efendimiz (asm) ise: "Siz de, sizden önceki Kitap ehli gibi, "duyduk ve isyan ettik" mi diyeceksiniz? Siz, "duyduk ve itaat ettik, ey Rabbimiz bağışlamamı dileriz, dönüş ancak Sanadır" deyiniz!' buyurdu.

O andan itibaren sahabeler "Semi'nâ ve ata'nâ ğufrâneke Rabbenâ ve ileyke'l-masîr" demeye aştılar. Öyle ki bu ifadeyi dillerinde virt yaptılar ve bu virdi ağlayarak söyleye söyleye gönülleri yatıştı.

Allah, Af Âyetleri Gönderiyor

Sahabelerin bu halinden Allah razı oldu ve 285. âyet nazil oldu. Bu âyet, sahabelerin bu güzel zikirlerinden bahsediyor.

Ardından ise bir müjde, istiğfar ve duâ âyeti olarak, bahsettiğiniz 286. âyet nazil oldu. Bu âyet Allah'ın zorlukları emretmediğini bildiriyor ve ümmete Allah'ın razı olacağı biçimde duâ öğretiyor.

Âyet mealen şöyledir:

"Allah, bir kimseyi ancak gücünün yettiği şeyle yükümlü kılar. Onun kazandığı iyilik kendi yararına, kötülük de kendi zararınadır. (Şöyle duâ ediniz): "Ey Rabbimiz! Unutur, ya da yanılırsak bizi sorumlu tutma! Ey Rabbimiz! Bize, bizden öncekilere yüklediğin gibi ağır yük yükleme. Ey Rabbimiz! Bize gücümüzün yetmediği şeyleri yükleme! Bizi affet, bizi bağışla, bize acı! Sen bizim Mevlâ'mızısın. Kâfirler

topluluğuna karşı bize yardım et.”9

Dipnotlar:

- 1- Mektubat, s. 73; řuâlar, s. 406.
- 2- Bakara Sûresi: 185.
- 3- Bakara Sûresi: 184.
- 4- Buhârî, 3/397.
- 5- Nisa Sûresi: 101.
- 6- Buhârî, Taksir-i Salât, 571.
- 7- Yusuf Sûresi: 24.
- 8- Bakara Sûresi: 284.
- 9- Bakara Sûresi: 286.